

UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas pārskats par darbu 2000.gadā

UNESCO LNK darbības vispārējs raksturojums

UNESCO organizatoriskā struktūra Latvijā

UNESCO Latvijas nacionālā komisija - uzsākot 2000.gadu tika izveidots un apstiprināts jauns UNESCO LNK sastāvs. Komisijā darbojas 16 valsts un nevalstisko organizāciju deliģēti pārstāvji. Par UNESCO LNK prezidenti atkārtoti ir ievēlēta kultūras ministre Karina Pētersone, par UNESCO LNK viceprezidentu apstiprināts IZM pārstāvis Andrejs Rauhvargers. 2000.gadā tika izveidota UNESCO LNK Izpildkomiteja šādā sastāvā: Karina Pētersone, Andrejs Rauhvargers, Māris Klišāns, Aivars Tabūns, Andris Vilks. 2000.gadā notikušas 3 UNESCO LNK Asamblejas un 1 UNESCO Izpildkomitejas sēde.

Latvijas pastāvīgo pārstāvniecību UNESCO - pastāvīgo pārstāvniecību UNESCO Parīzē no 2000.gada vada Latvijas vēstniece UNESCO Sandra Kalniete. Tās sastāvā 3.sekretāra statusā darbojas Vita Timermane – Moora.

UNESCO LNK Sekretariāts - 2000.gada sākumā pilnībā tika izveidots jauns Sekretariāta sastāvs, kuru veido ģenerālsekretāre Dace Neiburga, UNESCO galveno programmu vadītāji Latvijā: Izglītības un jaunatnes programmas vadītāja Inese Brūvere, Zinātnes programmas vadītāja Daina Šveica, Kultūras programmas vadītāja Irēna Kļaviņa, kancelejas pārzine - sekretāre Sarmīte Pulste un grāmatvede Pārsla Šteinberga.

UNESCO LNK galveno programmu padomes – 2000.gadā tika izveidota Izglītības programmas padome 12 izglītības darbinieku sastāvā. Darbu turpināja 1998.gadā izveidotā Zinātnes programmas padome, kuras sastāvu veido 16 zinātnieki. Tika uzsākts darbs pie Kultūras programmas padomes izveides.

UNESCO asociētās skolas un klubi – 2000.gadā Latvijas Asociēto skolu projektā darbojās 33 dalībiskolas. Latvijā darbojas 4 UNESCO klubi – klubs “Kultūra. Iecietība. Draudzība”, Jauno dabas pētnieku klubs un klubs “10x10”. 2000. UNESCO kluba nosaukums piešķirts Ārzemju mākslas muzeja jauniešu klubam “Unicorne”.

UNESCO Informācijas centrs – lai veiktu vienu no UNESCO LNK pamatfunkcijām – nodrošināt informācijas izplatīšanu Latvijas sabiedrībā par UNESCO darbības misiju un programmām, kā arī, lai veidotu ciešāku saikni starp UNESCO LNK un Latvijas iedzīvotājiem, UNESCO LNK sadarbībā ar UNICEF LR Nacionālo komiteju 2000.gadā atvēra Informācijas centru. Tā uzdevums ir nodrošināt organizācijas atpazīstamību, organizēt pastāvīgu saikni ar sabiedrību, organizēt par UNESCO un tās darbību izglītojošas programmas un projektus (semināri, mājas lapa, informatīvie izdevumi, informācijas kampaņas u.tml.), tulkot un publicēt augstvērtīgus UNESCO metodiskos un izglītojošos materiālus darbus.

2000.gadā līdz ar Informācijas centra atvēršanu UNESCO LNK izveidotas jaunas biroja telpas (75,44 m²).

2000.gadā pilnībā ir sakārtoti un sistematizēti kopš UNESCO LNK izveidošanas Sekretariātā uzkrātie dokumenti, **izveidots UNESCO LNK arhīvs un apstiprināta UNESCO LNK lietu nomenklatūra**. Uzsākt darbs pie UNESCO LNK normatīvo dokumentu bāzes pilnveides.

UNESCO LNK galvenās programmas

Uzsākot 2001.gadu Latvija piedalās visās četrās UNESCO Ģenerālkonferences 30.sesijā apstiprinātajās UNESCO galvenajās programmās:

1. Mūžizglītība visiem
2. Zinātne kalpo attīstībai
3. Kultūras attīstība: mantojums un radošā darbība
4. Pretī komunikācijas un informācijas sabiedrībai

Latvija līdzdarbojās arī UNESCO starpnozarņu programmās:

- “Pretī miera kultūrai”
- UNESCO ASP skolu projekts
- UNESCO Jaunatnes programmas

Kopumā Latvija piedalās 40 dažādās UNESCO apakšprogrammās un projektos.

UNESCO reformu programma “UNESCO 21.gadsimtā”

Sekojoš reformu gaitai UNESCO organizācijā kopumā, kas tika uzsākta ar UNESCO ĢK 30.sesiju un ņemot vērā nepieciešamību izvērtēt un optimizēt UNESCO darbību Latvijā, 2000.gadā tika izstrādāts un UNESCO LNK Asamblejā apstiprināts **projekts “UNESCO 21.gs un Latvija”**. Priekšlikumu izstrādei UNESCO LNK darbības modeļa izveidei 21.gs tika izveidota darba grupa šādā sastāvā: Dace Neiburga, Inete Ielīte, Asnāte Vasļjeva, Daina Šveica. Darba grupa ir izstrādājusi darbības plānu nepieciešamo pasākumu veikšanai sekojošos jautājumos: UNESCO LNK organizatoriskā struktūra, normatīvo un stratēģisko dokumentu bāze, UNESCO LNK finansēšanas un projektu administrēšanas mehānisms, sabiedrisko attiecību koncepcija un UNESCO LNK sadarbības stratēģija.

Lai noteiktu Latvijas prioritāros virzienus sadarbībai ar UNESCO un veicinātu mērķtiecīgu UNESCO resursu izmantošanu Latvijas izglītības, zinātnes un kultūras attīstībā, 2000.gadā **uzsākts darbs pie UNESCO LNK ilgtermiņa stratēģijas izstrādes**.

2000.gadā UNESCO LNK lielāku uzmanību veltīja **darbībai UNESCO starptautiskajās struktūrās:**

- Latvijas vēstniece UNESCO Sandra Kalniete tika ievēlēta par 2.UNESCO balsošanas grupas viceprezidenti,

- UNESCO LNK ģenerālsekretāre uzaicināta kā Baltijas jūras reģiona pārstāve UNESCO Ziemeļamerikas un Eiropas reģiona konferences organizācijas komitejā

UNESCO LNK Izglītības un jaunatnes programmas pārskats

2000. gadā liela vērība tika pievērsta programmas darbības pamatprincipu izpētei, saturiskajai analīzei, iepriekšējo gadu dokumentācijas un informatīvo materiālu sakārtošanai. Lai izvērtētu izglītības programmu prioritātes un sekmētu to attīstību, ar UNESCO LNK Asamblejas lēmumu Nr.6 ir apstiprināta UNESCO LNK Izglītības ekspertu grupa.

Š.g. 9.augustā ekspertiem bija iespēja tikties ar UNESCO Starptautiskā izglītības plānošanas centra direktoru G.Hernesu un pārrunāt Latvijas sadarbības iespējas gan ar institūtu, gan ar UNESCO kopumā.

UNESCO programma *Izglītība visiem*

Pamatdokuments: Vispasaules Deklarācija par izglītību visiem. Jomtienā, 1990

Rezultāti:

- Šīs programmas ietvaros ir noorganizēta programmas pamatdokumenta **Vispasaules Deklarācija par izglītību visiem** tulkošana latviešu valodā un dokumenta izplatīšanu Latvijas izglītības iestādēm.
- 6.-8. februārī Varšavā Latvijas delegācija IZM Valsts sekretāra vietnieka Z.Grīnpauka vadībā piedalījās UNESCO reģionālajā Eiropas un Ziemeļamerikas izglītības **konferencē “Education for All Assessment 2000”**. Konferences materiāli tika izplatīti Latvijas izglītības iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, kā arī izmantoti referātā “UNESCO programmas “Izglītība visiem” attīstība Eiropā”, kurš publicēts LLU Starptautiskās zinātniskās konferences “Zinātne. Latvija. Eiropa” rakstu krājumā.
- 19.aprīlī notika Latvijas deleģācijas Varšavas konferencē un Izglītības un zinātnes ministra Māra Vītola tikšanās ar mērķi pārrunāt šīs programmas attīstību un gatavošanās gaitu Pasaules izglītības forumam Dakārā.
- 26.-28. aprīlī **Dakārā** notika **Pasaules izglītības forums**, kurā piedalījās 166 valstu pārstāvji, un tā mērķis bija izvērtēt programmas “Izglītība visiem” attīstību pasaulē 10 gadu periodā. Latviju forumā pārstāvēja LR Izglītības un zinātnes ministrs Māris Vītols un IZM valsts sekretāra vietnieks Andrejs Rauhvargers.
- Pasaules izglītības foruma pārskats un forumā pieņemtais darbības plāns, kā arī citi konferences materiāli tiek izmantoti programmas turpmākajai attīstībai un ir pieejami gan UNESCO LNK Informācijas centrā, gan IZM.
- Latvijas pieaugušo izglītības apvienība sadarbībā ar Sorosa fondu- Latvija un Lielbritānijas Padomi ir izstrādājuši projektu **“Pamatprasmju izglītība Latvijā”**. Projekta ietvaros ir izdarīts pētījums par iedzīvotāju pamatprasmju līmeni nelielai respondentu grupai, kurš pierāda, ka katram trešajam respondentam ir vājas pamatprasmes. Projekta ietvaros ir izveidota starpnozaru darba grupa, kurā aicināti piedalīties pārstāvji no ministrijām, starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām. Darba grupas sastāvā ir iesaistīta UNESCO LNK programmu vadītāja Inese Brūvere.

UNESCO programma *Izglītības reformas mūžizglītības visiem perspektīvā*

Apakšprogramma *Izglītības sistēmas atjaunošana informācijas laikmetā*

Pamatdokumenti: Ž.Delora vadītās Starptautiskās izglītības komisijas par izglītību 21.gadsimtā ziņojums un Pasaules izglītības forumā Dakārā pieņemtais darbības plāns.

Rezultāti

- Ž.Delora vadītās **Starptautiskās izglītības komisijas par izglītību 21.gadsimtā ziņojuma** aktualizācija Latvijā.
- Izvērtēta situācija par ziņojuma tulkošanas iespējām latviešu valodā – izvērtēts esošais J.Valbja tulkojums, kuru, ņemot vērā Tulkošanas un terminoloģijas centra galvenās literārās redaktora atzinumu, UNESCO LNK izpildpadome 5.jūnijā noraidīja.
- Šobrīd ir sagatavots pilns tulkojums, kuru tulkojis M.Zelmenis, rediģējusi A.JČkobsone.
- Veikti visi priekšdarbi izdevuma publicēšanai – tulkojums nosūtīts uz UNESCO, un saņemts apstiprinājums, par honorāra izsūtīšanu par tulkošanas pakalpojumu, veikta cenu aptauja un izvēlēta tipogrāfija grāmatas publicēšanai.

Apakšprogramma *Vidējās un profesionālās izglītības atjaunošana*

Pamatdokuments: Otrajā starptautiskajā tehniskās un profesionālās izglītības kongresā (Seula,1999) izstrādāta stratēģija un darbības plāns.

- Notiek regulāra sadarbība starp UNESCO UNEVOC centru un UNEVOC centru Latvijā gan pārskatu, gan informācijas apmaiņas ziņā.
- Līdzdalība UNAIDS TG sastāvā – kuras ietvaros tika istrādāta stratēģija 2000.-2001.gadam, kā arī projekts jauniešu preventīvās izglītības pret HIV/AIDS sekmēšanai.
- Sagatavots Latvijas pārskats Pasaules veselības organizācijas ziņojumam “School Health and Nutrition issues” sadarbībā ar Labklājības ministriju un UNESCO ASP skolām.

Apakšprogramma *Augstākā izglītība un attīstība:*

Pamatdokuments: Pasaules augstākās izglītības konferencē (Parīze, 1998) izstrādātā stratēģija un darbības plāns

Rezultāti

- Latvija aktīvi darbojas **UNESCO ENIC tīklā**, kur galvenais koordinators no Latvijas ir UNESCO LNK viceprezidents A.Rauhvargers. 2000.gada tika pieņemts lemjums par UNESCO, Eiropas Padomes un Eiropas Savienības diplomatzīšanas tīklu ENIC un NARIC konferences organizēšanu Rīgā 2001.gada 2.-7. jūnijā. 22.- 24.maijā Briselē notika ENIC un NARIC sadarbības tīkla konference. Konferenci vadīja IZM Valsts sekretaāra vietnieks A.Rauhvargers.
- Sagatavota nepieciešamā dokumentācija un nosūtīti divu kandidatūru pieteikumi **UNESCO stipendiju konkursam**. Stipendiju ieguva Vineta Poriņa multikulturālās izglītības studijām Budapeštas socioloģijas un sociālās politikas institūtā. Pēc šīm studijām ir paredzēta LU

Multikulturālās izglītības centra, kura vadītāja ir V.Poriņa, un UNESCO LNK turpmāka sadarbība UNESCO multilingvālās katedras izveidē.

- Notiek regulāra **Augstākās izglītības padomes un UNESCO sadarbība** augstākās izglītības jomā: ir saņemti un izplatīti apkopotie Pasaules augstākās izglītības konferences materiāli (ilgtermiņa stratēģija, pārskats u.c.); sagatavots un nosūtīts īss pārskats par Latviju – plānotie pasākumi, izdotie materiāli, referāti, informācijas apmaiņas materiāli, interneta mājas lapu adreses utt.; atsevišķi sniegts pārskats par augstāko izglītību reglamentējošiem likumiem Latvijā, nosūtīti šo likumu tulkojumi angļu valodā; gatavojoties Augstākās izglītības pasaules konferences (1998.g.) Starptautiskās Follow - up komitejas sanāksmei, sagatavots ziņojums par veiktajām pīckonferences aktivitātēm Latvijā.

UNESCO programma *Pretī miera kultūrai*

Apakšprogramma *Izglītība Miera kultūrai*

Pamatdokumenti: Manifests 2000 Par miera kultūru un nevardarbību, ANO darbības programma Miera kultūrai

Rezultāti

- Visu 2000 gadu sadarbība ar UNESCO ASP skolām un Vispasaules Garīgo universitāti tika organizēta parakstu vākšanas kampaņa *MANIFESTA 2000* atbalstam. Latvijā kopumā uz 2000.gada beigām savākti 3500 parakstu.
- ANO ikgadējās skolnieku konferences ietvaros sagatavota un novadīta darba grupa par Miera kultūru un nevardarbību.
- Sagaidot 2000.gadu kā ANO Miera Kultūras gadu, sadarbībā ar Rīgas skolēnu pili un IZM Valsts Jaunatnes iniciatīvu centru tika istrādāts un noorganizēts **projekts “Es un mans laikmests”**. **Foto konkursa “Es redzu Latviju...”** labākie darbi tika izstādīti Reiterna namā, daļa darbu tika izstādīti EXPO 2000 Hannoverē, ka arī tika izveidots 2001.gada kalendārs, kurā tika iekļautas fotogrāfijas no šī konkursa. Projekta laureāti piedalījās braucienā uz Vāciju uz EXPO 2000.
- Kā turpinājums Pasaules ēirņu parlamentam, kurš notika 1999.gadā Parīzē, sadarbībā ar VBTAC, UNICEF LNK un VJIC 2000.gada 1. un 2. jūnijā Latvijā tika noorganizēts **1.Latvijas Bērnu Parlaments**, kurā piedalījās 60 bērni no visiem Latvijas novadiem. Gatavojoties 1. Latvijas Bērnu Parlamentam, noorganizēts **bērnu eseju konkurss “Kādu es iztēlojos Latvijas Bērnu Parlamentu”**. Konkurssā piedalījās 98 dalībnieki. 22 labāko eseju autori tika uzaicināti iesaistīties parlamenta organizatoru grupā.
- Sadarbībā ar Rēzeknes rajona pašvaldību, Norvēģijas UNESCO Nacionālo komisiju ir uzsākts darbs pie **starptautiskā projekta “Dialogs starp civilizācijām miera kultūras ietvaros”**. Projekta sagatavošanas periodā ir izstrādāts projekts un iesniegts ES Jaunatnes starptautautisko programmu aģentūrā, notikušas tikšanās ar projekta koordinatoriem no Norvēģijas pilsētas Arendales, kā arī no Rēzeknes.

UNESCO Asociēto skolu projekts

Ņemot vērā, ka UNESCO prioritārā mērķgrupa ir jaunieši, **nozīmīga UNESCO darbības joma 21.gadsimtā ir UNESCO Asociēto skolu projekts.** UNESCO ASP pasaulē ir radīts 1953. gadā ar mērķi sekmēt jauniešu līdzdalību miera, tolerances un demokrātijas procesu attīstībā visā pasaulē. 2000. gadā UNESCO ASP dalībsskolu skaits visa pasaulī sasniedza 6540 skolas.

Latvija UNESCO ASP ir iesaistījusies kopš 1993. gada, un pakāpeniski projekta dalībsskolu skaits ir sasniedzis **33 skolas** (salīdzinoši – Lietuvā 7 skolas, bet Igaunijā 3). 2000.gadā ASP skolu tīklā ir iestījušās 5 skolas. No UNESCO saņemti sertifikāti Liepu pamatskolai, Ādažu Brīvā Valdorfa skolai, Ozolaines pamatskolai, Rīgas Daiļamatniecības skolai un Imantas Latviešu ģimnāzijai.

UNESCO ASP ietvaros tiek attīstītas sekojošas UNESCO programmas:

- “Izglītība par pasaules mantojumu”,
- “Apvienoto Nāciju sistēmas loma pasaulē”,
- “Pirmatnīgās dabas un pasaules mantojuma aizsardzība un saglabāšana”,
- “Izglītība par mieru, cilvēktiesībām, toleranci un demokrātiju”,
- “Multikulturālā izglītība”,
- “Mediji un jaunākās informācijas tehnoloģijas”.

Rezultāti

Latvijas UNESCO ASP dalībsskolas aktīvi darbojas **Baltijas jūras projektā**

- 10.februārī notika skolēnu vides izglītības projektu konkurss “Baltija 21”.
- 2.martā notika BSP Rīgas skolēnu un skolotāju izbraukuma seminārs uz Ainažu jūrskolas muzeju un Salacgrīvas vidusskolu.
- 27.martā Baltijas jūras projekta skolotāju seminārs Rīgā.
- No 19. – 22.jūnijam Danijā notika BSP konference “Baltija 21 – Tresholde”, kurā piedalījās Latvijas delegācija 26 cilvēku sastāvā.
- No 30.jūlija līdz 6.augustam Vācijas pilsētā Bielefeldē notika Pirmā Starptautiskā UNESCO ASP vides izglītības skola “Turēsim savu zemi tīru”. Projektā piedalījās Latvijas ASP Nacionālā koordinatore un Mērsraga vidusskolas skolnieks. Projekta mērķis bija dot iespēju projekta dalībniekiem no visas pasaules apmainīties ar pieredzi, kopīgi izstrādāt jaunas vides izglītības pasniegšanas metodes, prezentēt savas valsts, kā arī iepazīt pasaules valstu kultūru un tradīcijas.
- No 16.augusta līdz 19.augustam Mērsragā notika skolēnu vides izglītības nometne.
- 16.novembrī notika BSP skolotāju seminārs Rīgā.
- Notiek regulārs darbs Vides izglītības un izpētes programmās : Gaisa kvalitāte, fenoloģiskie pētījumi, vides vēsture, krasta vērošana.
- BSP nacionālā koordinatore V.Kakse piedalījās BSP koordinātoru sanāksmēs 16.06.-19.06. Dānijā un 30.11.-13.12.Vācijā.

UNESCO ASP Programma “Apvienoto Nāciju sistēmas loma pasaulē” un “Izglītība par mieru, cilvēktiesībām, toleranci un demokrātiju”

- Starptautiskās Dzimtās Valodas dienas (21.02.) un Starptautiskās ūdens Dienas (22.02) pasākumi UNESCO ASP skolās.
- 2000.g.maijā, Francijā notika UNESCO vizuālās mākslas konkurss “Miera krāsas”, kurā no Latvijas piedalījās ASP skolu, vispārizglītojošo skolu un mākslas skolu bērni.
- 22.martā notika ASP skolu koordinatoru seminārs, kurā tika piedāvāta iespēja iepazīties ar ANO sistēmas darbību pasaulē un Latvijā, izdalīti metodiskie materiāli projekta koordinēšanai skolās un skolu darbības iespējām ASP ietvaros. Tika pārrunāta līdzšinējā skolu pieredze projekta darbā, kā arī tika piedāvāta iespēja skolām iesaistīties programmā Izglītība par pasaules mantojumu.
- ASP skolu iesaistīšanās interneta projektā “Šis ir mūsu laiks”. Projekts paredz visu pasaules ASP skolu vienota sadarbības tīkla izveidi internetā.
- ASP skolas tika aicinātas piedalīties starptautiskā diskusijā “Agenda 21 NOW”. Projekts piedāvā caur internetu konkrētā dienā – 5. jūnijā 24 stundu garumā iesaistīties globālā dialogā par ilgtspējīgu nākotni. Kas tas ir? Kādas varētu būt ar to saistītās problēmas.

UNESCO ASP programma “Izglītība par pasaules mantojumu”

- ASP skolu iesaistīšanās Somijas izstrādātajā projektā “Baltijas jūras valstu kultūras mantojums internetā”. Projektā iesaistījušās 4 Latvijas skolas. Projekta mērķis ir izveidot internetā datu bāzi par pasaules mantojumu, tā sekmjot sabiedrības izglītošanās iespējas par šo tēmu.
- ASP skolām ir izsūtīti uzaicinājumi piedalīties Pasaules bērnu mākslas izstādē, kas notiks 2001.gada maijā, Japānā.

UNESCO LNK Zinātnes programmas pārskats

Atskaites periodā darbs noticis T. Milleram - (grupas vadītājs) un programmu asistentei D. Šveicai strādājot individuāli ar Latvijas programmu vadītājiem, kuri pārstāv UNESCO LNK Zinātnes programmas padomi.

10. februārī notika LNK UNESCO Zinātnieku grupas sēde. Grupas sastāvā tika iekļauts Andris Urtāns, VARAM Z-Vidzemes biosfēras rezervāta direktors.

14.- 15.jūnijā D. Šveica, pārstāvot Latvijas NK, piedalījās Vācijas UNESCO NK 60.tajā gadskārtējā sesijā Šverīnā par tēmu: " UNESCO ieguldījums Baltijas reģionālajā sadarbībā" zinātnisko un izglītojošo tēmu kontekstā. Nolasīja nelielu ziņojumu par Latvijā īstenotajām zinātniskajām programmām vācu valodā, piedalās debatēs.

8. jūnijā D. Šveica tikās ar Masako Saulieri - UNESCO darbinieci un ANO UNDP Attīstības programmas pārstāvi Latvijā, kura bija ieradusies darba vizītē Latvijas ANO birojā. Masako Saulieri interesējās par to zinātņu programmu virzību, kuras minētas Latvijas Valsts prezidenta G. Ulmaņa un F. Maijora parakstītajā līgumā.

11. jūlijā pie LNK UNESCO Zinātnieku grupas vadītāja akadēmiķa Tāļa Millera Latvijas Zinātņu akadēmijā notika sanāksme, kurā piedalījās zinātnisko programmu asistente Daina Šveica, LLU profesors Jānis Valters, Starptautiskās hidroloģiskās programmas (IHP) grupas vadītājs, Valdis Bisters - VARAM Investīciju un ārējo sakaru nodaļas vadītājs, UNESCO LNK

loceklis un Rolands Bebris - VARAM Vides aizsardzības departamenta vadītājs. Sēdes mērķis: iepazīties ar VARAM pārstāvjiem, meklēt sadarbības iespējas ar VARAM par tādām UNESCO tēmām kā " Cilvēks un biosfēra" (MAB), kurā iekļaujas " Daugavas programma", "Globālo pārmaiņu ietekme uz Latvijas dabu un cilvēkvidi", " Piekrastes reģionu ilgspējīgas attīstības pētniecības programma" un IHP programma.

Sarunu rezultātā tika nolemts, ka:

- 1) mēneša laikā jāriko kopēja tikšanās A. Andrušatim, P. Cimdiņam, M. Kļaviņam, J. Valteram, R. Ernšteinam un A. Tabūnam, kuru tēmas saistītas ar MAB un IHP, lai veidotu jaunu pieteikumu programmu Lzinātnes padomei ar vairākām apakšprogrammām,
- 2) jāierosina VARAM pārstāvjiem pie VARAM vai MK izveidot Vides aizsardzības konsultatīvo padomi, jāiesniedz arī attiecīgie projekti VARAM Vides fondā nelielu grantu saņemšanai.

D. Šveica palīdzēja sagatavot T. Koķei referātu UNESCO organizētajai sanāksmei Venēcijā, kura notika no **15. un 16. maijā** par zinātnes tēmām: MAB, Starptautisko Biomedicīnas un biotehnoloģijas centru un IHD. Sanāksmes materiāli, kuri satur arī T. Koķes ziņojumu saņemti un pieejami visiem, kam tie varētu interesēt.

9. novembrī Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents J. Stradiņš un viņa kolēģi viceprezidenti T. Millers, kurš vada UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) zinātnieku grupu, un J. Ekmanis pieņēma UNESCO ģenerāldirektora vietnieku komunikāciju un informāciju jomā Henriku Jaškjāviču, kurš Rīgā ieradīs lai piedalītos LNB rīkotajā starptautiskajā konferencē "Latviešu grāmata un bibliotēka: 1525 - 2000".

UNESCO programma “Attīstība, zinātnisko atziņu apmaiņa un popularizācija”

Rezultāti

- Latvijā turpina darbu **Starptautiskais biomedicīnas un biotehnoloģijas centrs**. Sagatavots pieteikums Venēcijas ofisa stipendiju programmai un saņemts apstiprinājums par UNESCO atbalstu.
- **1.- 3. septembrim** Lingbijas pilsētā Dānijā LLU profesors Juris Pommers ar referātu piedalījās UNESCO Starptautiskā Inženierizglītības centra UICEE organizētajā Baltijas reģiona seminārā par inženierizglītības jautājumiem.

UNESCO programma *Ekoloģiskās zinātnes un Cilvēks un biosfēra (MAB)*

Rezultāti

- Latvija 2000.gadā piedalījās sekojošās programmas apakšprogrammās:

Globālo izmaiņu ietekme uz Latvijas dabu un cilvēkvidi

Daugava programma: vides kvalitāte un ilgspējīga attīstība Daugavas baseinā.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

UNESCO interneta programma “ Diversitas”

- Programmas ietvaros darbojas **UNESCO Jauno dabas pētnieku klubs**: mērķis - izglītot un iesaistīt Latvijas skolēnus vides aizsardzībā un pētniecībā. No 23. - 27. martam Sankt-Pēterburgā I. Solomeņikova piedalījās zinātniski-pētnieciskajā konferencē, kuru rīkoja Sankt-

Pēterburgas Ķīmijas fakultāte. No 6. - 23. augustam I. Solomeņikova piedalījās Starptautiskā UNESCO klubu vasaras nometnē Baltkrievijā.

UNESCO Starptautiskā Hidroloģijas programma

Rezultāti

- 15. martā D. Šveica tikās ar jaundibinātās NGO organizācijas " Par ūdens tīrību" prezidentu V. Ivanovu un pēc viņa lūguma palīdzēja sagatavot šīs organizācijas konferenci par UNESCO 2000. gada 22. martā izsludināto pasaules "Ūdens dienu", iepazīstināja ar UNESCO materiāliem par " Ūdens dienu" pasaulē.
- 22. martā LLU profesors J. Valters organizēja semināru par ūdens problēmām Latvijā pasaules kontekstā atsaucoties uz UNESCO 2000. gada 22. martā izsludināto pasaules "Ūdens dienu".
- **5.-10. jūnijam** Parīzē LLU profesors, Latvijas IHP Latvijas programmas grupas vadītājs, piedalījās UNESCO starpvaldību padomes par IHP 14. Sesijā Parīzē.
- **19. oktobrī** J. Valters tikās ar VARAM ministru. Panākta vienošanās, ka daļa no IHP programmas tiks iekļauta Zviedrijas - Latvijas finansētajā programmā, kuras vadītājs Latvijā ir Indriķis Barkāns .

UNESCO programma *Piekrastes reģiona ilgspejīga attīstība*

Rezultāti

- **6. aprīlī** R. Ernšteins, kā LNK Zinātnieku grupas pārstāvis pēc LNK Izglītības ekspertu grupas uzaicinājuma piedalījās tās sēdē IZM un informēja par UNESCO attieksmi un atbalstu jaunu t.s. UNESCO katedru (Chair) izveidošanai, balstoties uz pieredzi Ilgspejīgas piekrastes attīstības katedras veidošanā, kura būs vienīgā šāda profila UNESCO katedra Eiropā, pie LU Vides zinātnes un pārvaldes studiju centra, kuras darbību plāno oficiāli uzsākt 2001. gada rudenī.
- **6. jūnijā** UNESCO LNK saņēma pateicības vēstuli no UNESCO Starpdisciplinārās piekrastes reģionu un mazo salu departamenta direktora Dr. Dirka G. Trosta par R. Ernšteina sekmīgo Ziemeļkurzemes piekrastes pētniecības darbu.
- **16. septembrī** Rojā Ilgspejīgas piekrastes attīstības programmas ietvaros notika UNESCO atbalstīts seminārs par piekastes teritoriju apsaimniekošanu. Piedalījās UNESCO/CSI departamenta pārstāvis, pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji, Slīteres un Ķemeru nacionālā parka un Lībiešu krasta pārstāvji.

UNESCO programma *Sociālās transformācijas un attīstība (MOST)*

Rezultāti

- **17.-18. martā** Helsinkos A. Tabūns, kā LNK UNESCO loceklis un MOST programmas koordinators piedalījās UNESCO Somijas Nacionālās komisijas sēdēs par Sociālajām zinātnēm (LNK finansiāls atbalsts).

- **20.-21. martā** Zeist pilsētā (netālu no Utrehtas) pilsētā Holandē A. Tabūns piedalījās starptautiskā konferencē " Social Science and Governanace".

UNESCO LNK Kultūras programmas pārskats

UNESCO programma *Kultūra un attīstība*

Pamatdokuments: Stokholmas konferences par kultūrpolitiku (1998) gala dokumenti

Rezultāti

- Konferencē par kultūru daudzveidību Varšavā 2000.g.jūnijā-jūlijā ar ziņojumu piedalījās Latvijas Kinocentra direktors B.Aščuks .
- Florences konferencē par kultūrpolitiku un kultūras finansēšanas modeļiem piedalījās KM Kultūrpolitikas departamenta direktore V.Virtmane un ZA Ekonomikas institūta direktore R.Karnīte.
- Santorini konferencē piedalījās Kultūras ministre K.Pētersone un Kultūrpolitikas departamenta direktore V.Virtmane.
- Kultūras ministru 2."apaļais galds" UNESCO "UNESCO loma kultūras daudzveidības veicināšanā globalizācijas apstākļos", piedalījās Vita Timermane (Latvijas pārstāvniecība UNESCO).
- Iznācis **UNESCO World Culture Report 2000** ar informāciju arī par nozīmīgākajiem svētkiem, festivāliem, utt. Latvijā.

UNESCO Programma *Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un nostiprināšana*

Apakšprogramma *Materiālā un nemateriālā mantojuma aizsargāšana*

Pamatdokumenti: UNESCO Rekomendācijas Tradicionālās kultūras un folkloras aizsardzībai
Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojumu īstenošana

Rezultāti

- Valsts Tautas mākslas centrā iztulkotas, popularizētas (Valsts kultūras inspektoriem, pilsētu un rajonu kultūras darbiniekiem, strādājot pie nacionālās programmas "Kultūra") UNESCO Rekomendācijas Tradicionālās kultūras un folkloras aizsardzībai.
- Sadarbojoties Kultūras ministrijai, Finanšu un Ekonomikas ministrijai, iztulkots **Florences vienošanās dokuments**, KM vadībā notiek darbs, lai Latvija konvencijai pievienotos.
- KM, Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija informēta par UNESCO aktivitātēm, izstrādājot Konvenciju par Zemūdens mantojumu.
- UNESCO Latvijas Nacionālā komisija izdevusi un izplatījusi interesentiem, profesionāļiem **Nozīmīgākos Starptautiskos dokumentus par kultūras mantojuma aizsardzību, Rīga, 2000.** latviešu un angļu valodā. Šai dokumentu krājumā iekļauti šādi dokumenti: Venēcijas Harta, 1964,

UNESCO Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojumu, 1972,
Florences Harta, 1981,
Konvencija Eiropas arhitektūras mantojuma aizsardzībai, 1985,
Vašingtonas Harta, 1987,
Eiropas konvencija arheoloģiskā mantojuma aizsardzībai, 1992,
Naras Dokuments par autentiskumu, 1994.

- Iesaistīšanās **starptautiskajā kampaņā Maskavas Lielā teātra rekonstrukcijas atbalstam**. Sadarbība ar LNO, Krievu drāmas teātri, Leļļu teātri. Publicitāte, informācija arī CNN. Savāktie ziedojumi nosūtīti uz UNESCO.
- Iesaistoties programmā “Living Human Treasures”, Zaiga Sneibe (Valsts mākslas centrs) piedalījās ar ziņojumu seminārā Seulā (D-Koreja) 2000.gada novembrī .
- Sadarbojoties UNESCO LNK, Latvijas pārstāvniecībai UNESCO, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūtam, Latvijas institūtam **sagatavots pieteikums Latviešu tautasdziesmu iekļaušanai UNESCO Cilvēces Mutvārdu un nematerialā mantojuma sarakstā**.
- Aizsākusies sarakste ar UNESCO Venēcijas ofisu par reģionāla semināra par tautas mākslas un folkloras saglabāšanu organizēšanu Rīgā 2002.gadā

Apakšprogramma *Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojumu īstenošana*

Pamatdokuments: Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojumu īstenošana

Rezultāti

- Pasaules mantojums un universitātes, Latvijas lauksaimniecības universitātes muzeja un informācijas centra iesaistīšanās programmā.
- Latvijas pārstāvniecība UNESCO strādā, lai žurnālā World Heritage tiktu publicēts raksts par Rīgas jubileju un pasākumiem Rīgas Vēsturiskajā centrā
- Reģionālās ekspertu sanāksmes par Kultūrainavu Austrumeiropā (Polija, 1999) materiālos publicēta informācija par Abavas ieleju un kultūrpolitiku pieminekļu aizsardzībā Latvijā.
- 2000.gada 23.-24. Oktobrī Rīgā sadarbojoties UNESCO LNK, VKPAI, UNESCO WHC, ICCROM un Kultūrkapitāla fondam notika **reģionālā konference “Autentiskums un vēsturiskā rekonstrukcija kultūras mantojuma jomā”** (piedalījās 96 dalībnieki no Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Ukrainas, Baltkrievijas, Itālijas, Kanādas, ASV, Anglijas.) Šajā konferencē pirmo reizi mūsu reģionā tika pieņemts starptautisks dokuments kultūras mantojuma aizsardzības jomā – **“Rīgas Harta par autentiskumu un vēsturisko objektu atjaunošanu kultūras mantojuma kontekstā”**
Rīgas Harta tika pieņemta angļu valodā, pārtulkota latviešu un krievu valodā. Notiek darbs pie konferences materiālu izdošanas. Informācija par konferenci ir ievietota Internetā
- Info par Rīgas mākslas skolas projektu “Mūsu labā griba Rīgai” tiks publicēta UNESCO izdevumā
- Aizsākusies sadarbība VKPAI Informācijas centru jauniešu izglītošanas programmas izstrādei par pasaules mantojumu
- UNESCO Technical Assistance programmā saņemti līdzekļi **Reiterna nama interjera restaurācijai**
- Nosūtīti uz UNESCO WHC materiāli **Jūrmalas koka arhitektūras iekļaušanai Pasaules Mantojuma sarakstā**
- Darbs Rīgas kultūras mantojuma attīstības koordinācijas padomē

- UNESCO projekts “Pasaules mantojums jaunajās rokās” – sākts darbs pie materiāla izdošanas latviešu valodā
- 2000.gada jūlijā Rīgas Vēsturisko centru filmē Japānas filmēšanas grupa. 2000.gada augustā Šveices fotogrāfs Georgs Gersters fotografē Rīgas Vēsturisko centru no gaisa – fotogrāfiju sērijai par vēsturiskajiem centriem Baltijā

UNESCO programma *Mūsdienu kultūras attīstības veicināšana*

Rezultāti

- Sadarbojoties ar KM, Latvijas Radošo savienību padomei, darbs pie **UNESCO rekomendāciju par radošā cilvēka statusu īstenošanas** Latvijā. Projekta izstrādei saņemts finansējums no UNESCO.
- Sadarbība ar International Art Association Latvijas Nacionālo komiteju un IAA. J.Spālviņa piedalīšanās ar ziņojumu IAA sanāksmē Parīzē un Bonnā. J.Spālviņš ievēlēts darba grupā, lai sagatavotu IAA pasākumu Heidelbergā.
- Sadarbība ar IAA Latv.Nac.komiteju - **projekts “Latvijas mākslinieki –Latvijas nacionālajai bibliotēkai”**
- UNESCO stipendiju saņēmis mākslinieks Kristaps Gulbis.
- Nosūtīti materiāli, **nominēti 2000. Gada Starptautiskajai Mūzikas balvai P.Vasks un G.Krēmers.**
- Notiek darbs pie nepieciešamo formalitāšu kārtošanas, lai Latvija iestātos Starptautiskajā Mūzikas padomē (International Music Council).
- Sadarbībā ar Kultūras ministrijas Kultūrizglītības centru informācijas izplatīšana par iespējām piedalīties starptautiskos projektos mākslas izglītības jomā (Pasaules mantojuma forums Karlskronā, bērnu mākslas izstādes u.c.)
- Sadarbībā ar VJIC, KM 3 Latvijas bērnu **piedalīšanās Pasaules bērnu kultūras festivālā** netālu no Bāzeles 2000.gada jūnijā
- Turpina darbu **kultūras klubs “UNICORNE”** – mākslas draugu klubs Ārvalstu mākslas muzejā
- Aizsākta sadarbība ar Gerlicas kultūras institūtu, Latvijas kultūras akadēmiju Kultūras menedžmenta veicināšanai.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekts

Pamatdokuments: UNESCO Ģeneralās konferences rezolūcija par atbalstu Latvijas Nacionālās bibliotēkas celtniecībai

Rezultāti

- **Likumprojekts Par Latvijas Nacionālo bibliotēku** izskatīts LR Saeimā 1.lasījumā.
- **Projekts “Mākslinieki Latvijas Nacionālajai bibliotēkai”** – izdotas atklātnes ar 8 mākslinieku darbu reprodukciju, īsu informāciju par LNB jaunās ēkas projektu, par mākslas darba autoru. Informācija par projektu pieejama Internetā.

- UNESCO ekspertu komisijas Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta atbalstam pirmā organizatoru sanāksme UNESCO Parīzē 2000.gada jūlijā.
- UNESCO ekspertu komisijas Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta atbalstam otrā sanāksme Rīgā 2000.gada 7-9.septembrī. Izstrādāta darbības programma projekta tālākai attīstībai.
- Uzsākts darbs Dainu skapja iekļaušanai **“Pasaules atmiņas”** (“Memory of the World”) reģistrā.

Sagatavoja: D.Neiburga (UNESCO LNK darbības vispārējs raksturojums), I.Brūvere (Izglītības un Jaunatnes programmas un starpnozaru programmas “Pretī miera kultūrai” pārskats), D.Šveica (Zinātnes programmas pārskats), I.Kļaviņa (Kultūras programmas pārskats).